

САЈАМ КЊИГА БЕЗ ЕЛЕКТРОНСКИХ ИЗДАЊА

Читалачка берза

Сајам нити може нити треба да се такмичи са светским сајмовима. Међутим, требало би неко да јави домаћим издавачима да то ипак није једнонедељна распродаја, већ изложба и место сусрета издавача, књижара, библиотекара, новинара...

МАНУЕЛА ГРАФ

Таман кад су сви помислили да је књига изгубила битку наспрам филмова, интернета и видео-игара, појавило се "мало чудо" – читава библиотека у једном једином е-читачу. Једноставне и лаке за претраживање, савремене и доступне читаоцу, електронске књиге су прави хит широм света. Једни истичу да се уз помоћ њих штеде шуме, па и да су јефтиније од папирних (не штампају се и не складиште), а други се надају да ће на овај начин оживети навика читања, нарочито међу младима. Е-књига је у великом успону и за неколико година сигурно ће код младих преузети примат над штампаном књигом, тврде познаваоци.

Иако су се прве е-књиге појавиле пре више од четири деценије, иако је „Амазон“ у другом кварталу 2010. продао више електронских књига него оних у тврдом повезу, а свако ко је у издаваштву озбиљно размишља о новом тржишту, о е-књигама на предстојећем Београдском сајму књига готово ни речи.

„Велики европски сајмови посвећују дужну пажњу електронском издаваштву, што је и логично с обзиром на све већу присутност е-књиге, и растући проценат њеног учешћа у укупном броју продатих наслова. На Београдском сајму представљање оваквих издања зависи искључиво од мотивације самих домаћих издавача да их објављују и промовишу“, каже уредница Сајма књига Владислава Гордић-Петковић.

А да домаћи издавачи и нису баш мотивисани када су електронске књиге у питању, очигледно је. Увођење е-књиге код нас доста каска у односу на светско тржиште.

Издавачи се плаше да још не постоји

довољно интересовања за овај облик читања у Србији и да би их свако бављење електронском књигом довело до губитка прихода. А као изговор служи им и мали број е-читача на тржишту и њихова скупоћа, те чињеница да су људи у земљама западне Европе електронички поткованији. Највећи проблем је пак у ауторским правима, нерешеним проблемима с пиратеријом и нелегалним дистрибуирањем. Будући да је тешко контролисати пут е-књиге, писци очекују од издавача много већи хонорар за овај вид издања.

„Заинтересовани су издавачи за е-књиге јер желе да продају што више, заинтересовани су и аутори из истих разлога, а заинтересовани су и купци. Сваки обавештенији књигољубац је већ чуо за Kindle, Nook или iPad. Дакле, имамо произвођаче е-садржаја, а имамо и потражњу. Оно што немамо то је оно између - одговарајућа платформа на коју би произвођачи (издавачи или сами аутори) постављали своје производе, и где би купци уз накнаду преузимали е-књиге. Једноставно, немамо електронску продавницу за електронски садржај“, закључује Александар Дракулић, власник сајта knjizara.com.

Неколицина издавача је објавила мали број књига на ЦД-има, понегде постоје и дигитализоване књиге које су на веб „окачили“ ентузијастички, као и изненађујуће велика колекција класика на сајту Народне библиотеке Србије, подсећа наш саговорник, али то није „тржиште“. Е-књиге ће заживети када постану бизнис, економски исплативе. За почетак је битно одредити правила тржишне игре и услове по којима се „игра“, заштитити ауторе и издаваче. Затим треба развити платформе за израду, дистрибуцију и заштиту од неовлашћеног копирања е-књиге, те апликацију

ПЛАТФОРМА ЗА БУДУЋНОСТ: ЕЛЕКТРОНСКЕ КЊИГЕ

за читање е-књига. Производња и дистрибуција ових књига захтевају скуп софтвер и огроман број радних сати стручног рада. Да би тржиште е-књига функционисало, морамо имати десетине хиљада наслова, бар неколико хиљада потенцијалних купаца који поседују гаџете за скидање е-књига. Тек се у наредним годинама очекује се већи бум е-издаваштва у Србији.

А до тада на Сајму само симболично присуство. Knjizara.com ће поклонити Apple iPad2 купцу који обави највише куповина на том сајту користећи плаћање мобилним телефоном кроз сервис ПлатиМо.

„Надам се да ћемо тако бар мало скренути пажњу на проблем недостатка тржишта е-књига“, објашњава Дракулић. „Београдски сајам је у складу са Србијом и заиста репрезентује наш обим издаваштва, интересовање за књигу, али и нашу чувену оригиналност. Наш